

folk
muziek met traditie

muziekmozaiek
Folk & Jazz

Driemaandelijks folkmagazine
Nr. 4 - december 2022 - januari-februari 2023
Kantoor van afgifte: Brussel X - P4A9123
Jaarabonnement: België: € 24 - Europa: € 35
Verkoopprijs per nummer (België): € 7,5

Anna Amigó

“Als je met overtuiging speelt
of zingt dan is elk muzikaal genre
de moeite waard”

Eä

Kommil Foo

Stoomboot

Laïs

Gooikoorts

Anna Amigó

De zingende ziel van Catalunya

Boven de haagrand strooit de zon twijfelend haar laatste stralen over het grote grasplein van de Vlierbeekse abdij. Anna heeft haar harp neergezet in de vergeelde lindebladeren die op deze eerste herfst dag naar beneden zijn gedwarreld. Even later klatert het heldere snarenspeel tussen de takken van vermoeide bomen tot hoog tegen de massieve toren van het benedictijnenklooster. Jammer dat Bart, onze fotograaf, enkel de beelden kan registreren en het geluid van de subtiele klanken moet overlaten aan de fantasie van de lezer.

foto: © Bart Denolf

Wanneer even later de schemer de rode avondgloed helemaal heeft verdreven, luisteren we op het terras van de gezellige herberg 'In den Rozenkrans' naar het boeiende verhaal van harpiste, zangeres (en nog veel meer) Anna Amigó (1982). Haar wieg stond in L'Espluga de Francolí, een klein middeleeuws dorp in de Catalaanse provincie Tarragona, in de buurt van het prachtige Pradesgebergte.

"In onze familie is muziek echt wel heel belangrijk. Wanneer er een feestje wordt georganiseerd, dan zijn we meestal allemaal aan het zingen vóór de tafel is afgeruimd. Alle nonkels en tantes, neven en nichten zingen graag of spelen een of ander instrument. Wij zijn thuis met drie, mijn oudere zus studeerde piano en toen ik in de academie ook een instrument moest kiezen, vond mijn moeder dat ik best koos voor viool, zodat ik met mijn zus kon samen spelen. Heel veel keuze was er in onze kleine muziekschool niet en dus werd het viool. Ik had op mijn achttiende echter geen zin om me op te sluiten in het conservatorium, ik vond dat ik te veel tijd aan theorie zou moeten besteden. Ik

ben wel blij dat ik de basisopleiding heb gevolgd, zonder die elementaire kennis zou ik niet staan waar ik vandaag sta. Mijn zus heeft wel conservatorium gedaan. Zij is de enige in de familie die echt het hele parcours van een muziekopleiding heeft gevolgd, maar ik ben de enige die op een podium staat."

"De inhoud van de liederen is uiteraard niet exclusief Catalaans, muziek reist!"

Anna

Anna vertelt het met een ironisch lachje en in een vlekkeloos Nederlands, zowaar niet vanzelfsprekend voor iemand die vóór haar twintigste geen woord Nederlands heeft gesproken.

"Ik ben altijd geboeid geweest door vreemde talen, maar ik wou ook iets van de wereld zien en toen ik achttien was trok ik naar Barcelona om er 'toerisme' te gaan studeren. In mijn derde jaar kon ik dankzij een Erasmusproject gaan studeren in Bremen. In die periode ben ik voor het eerst naar België gekomen om vrienden te bezoeken. Na een jaar Bremen ben ik naar Perpignan getrokken om voor de Catalaanse regering te werken. Nadien heb ik ook in Parijs gewerkt om toeristische promotie te maken voor Catalonië. De volgende halte was Schotland. Ik heb anderhalf jaar in de geweldige stad Glasgow mogen wonen. Daar heb ik een stage Keltische harp gevolgd bij de fantastische Wendy Stewart (ooit nog succesvol te gast in Gooik op Feestival 1997 n.v.d.r.). In 2009 ben ik naar België gekomen en hier ben ik gebleven tot maart 2022. Hier kon ik harplessen volgen aan de academie, iets dat in mijn geboortestreek niet mogelijk was. In Catalonië is de harp een beetje een vreemd instrument. Ik heb hier eerst drie jaar in Brussel

gewerkt op de toeristische dienst, nadien zette ik de stap naar het onderwijs. Ik heb acht jaar Spaanse les gegeven in Leuven. De muziek nam gaandeweg steeds meer tijd in beslag en op een bepaald ogenblik kon ik halftijds aan de slag. Ik wou me toch verzekeren van een vast inkomen en toch de vrijheid behouden om te kunnen optreden en repeteren. Twee jaar geleden werd mijn vader ernstig ziek. Mijn partner en ik waren bij hem in L'Espluga de Francolí toen vader de strijd tegen kanker verloor. De dag nadien ging Europa op slot door de covid-pandemie. We zaten dus voor vele maanden 'opgesloten' in ons Catalaans dorp. Ik kon gelukkig mijn lesopdracht digitaal blijven onderhouden. Ik heb daar ook in alle rust aan mijn muzikale projecten kunnen werken. Na het overlijden van mijn vader bleek uit het testament dat ik een groot stuk land, een olijfbomgaard erfde. Mijn vriend en ik stonden toen voor een verscheurende keuze. In '21 zijn we in de streek van Tarragona olijven gaan plukken en bomen gaan snoeien. Zo

leerden wij heel snel het vak, voldoende om ons te doen beslissen dat we in Catalonië zouden blijven. Mijn partner ruilde Vlaanderen dus in voor Catalonië. Van bio-verkoper in België veranderde hij naar bio-producent in Catalonië. Ik werd voltijds muzikant."

De aanleiding voor dit interview was een concert dat Anna kwam geven in Watermaal-Bosvoorde waar ze haar nieuw soloprogramma kwam brengen. De titel van deze voorstelling 'El cançoner R-evolucionat', is een woordspeling en bijgevolg niet gemakkelijk te vertalen. Anna vat het samen als 'het r-evolutionaire liedboek' waarin zij met een heel andere blik kijkt naar de rol van de vrouw in de traditionele muziek. Op de vraag of dit iets heeft van een 'feministisch manifest', geeft Anna een matigend antwoord:

"Ik ben vrouw en ik word regelmatig geconfronteerd met problemen in de maatschappij waarin de vrouw onheus wordt behandeld. Anderzijds

ben ik ook iemand die bezig is met traditionele muziek en merk ik dat in de Catalaanse volksmuziek (en bij uitbreiding in alle traditionele muziek) die vrouw vaak op een ondergeschikte manier aan bod komt: een vrouw die door een man gekleineerd, mishandeld of misbruikt wordt. Ik besluit daaruit dat de problemen die we vandaag zien niet nieuw zijn, dat er nog altijd niet zoveel is verbeterd. De liedjes die hierover gaan, staan allemaal mooi opgetekend in boeken, maar ik vind dat het daar niet mag bij blijven. Ik wil die verhalen opnieuw brengen op een podium of gewoon tussen de mensen. Je hebt veel liederen met een harde inhoud waarin meisjes en vrouwen het zwaar te verduren hebben, maar dat wil niet zeggen dat alle Catalaanse gezangen hierover gaan. Er zijn ook vrolijke en feestelijke liedjes, maar ook oude mystieke cançons waar dat geweld niet aanwezig is of zeker niet centraal staat."

Zing jij die liederen zoals die eeuwen geleden werden gezongen? ▶

► “Zo'n honderd jaar geleden is men echt begonnen met het bestuderen van de Catalaanse traditionele muziek. Men trok echt op missie naar het platteland met een musicoloog en een letterkundige. De ene noteerde de melodie, de andere de tekst. Zo werd een groot Catalaans Liedboek samengesteld zoals we dat ook hebben gezien in Hongarije, in Ierland, maar ook in Vlaanderen en zeg maar in heel Europa. Dat veldwerk is heel belangrijk geweest om de melodieën te redden, maar het is allemaal natuurlijk zeer sober genoteerd, enkel een melodielijne en de tekst. Geen arrangementen dus. Wij nemen ons nu de vrijheid om die harmonieën op onze manier in te vullen. Sommige mensen gebruiken heel andere instrumenten en gaan het ritme veranderen, nog anderen gebruiken elektronica. Ik ga heel vaak de melodieën omzetten van grote tertsen naar kleine tertsen. De liedjes die vaak een droevige inhoud hadden, werden toch in majeur gespeeld. Ik ga die omzetten naar mineur, zodat de dramatische kracht wordt beklemtoond. Als het verhaal droevig is, moet voor mij de muziek ook zo klinken. Natuurlijk waren er liederen die heel ritmisch waren omdat de mensen ze zongen terwijl zij arbeid verrichtten op het werk en door het ritme van het lied de mensen hielpen om de cadans van hun bewerkingen aan te houden, zelfs al was hun verhaal heel triest. Vandaag is dat anders. Wanneer ik datzelfde lied op een

podium breng, dan moet ik geen rekening houden met de omstandigheden waarin men het vroeger bracht, maar kan ik mijn interpretatie laten hangen van het verhaal. De inhoud van de liederen is uiteraard niet exclusief Catalaans, muziek reist! Je zal in Occitanië of op Sicilië andere melodieën vinden die hetzelfde verhaal vertellen.”

“Als het verhaal droevig is, moet voor mij de muziek ook zo klinken”

Anna

Het Catalaans is een zeer klankrijke taal, zelfs al begrijp je er geen woord van, het spel van heldere, wisselende klanken is al een genoegen op zich. Maar de betekenis is zo belangrijk dat Anna tijdens haar concerten altijd een korte inhoud of de kerngedachte geeft zodat het publiek toch weet waarover het gaat. Onlangs stond ze in Leuven op het podium. In het publiek zaten mensen die van overal in de wereld kwamen. Na afloop kreeg ze de vraag hoe het kwam dat ze die prachtige Catalaanse muziek

nog nooit eerder hadden gehoord.

“Ik denk dat veel Catalaanse artiesten een beetje met een complex zitten. Als je folkmuzikant bent, ben je in vergelijking met een popmuzikant onbeduidend. Als je bovendien nog in het Catalaans zingt, ben je zeker een paria. De mening van veel landgenoten is dat je met je Catalaanse repertoire nooit buiten het eigen taalgebied zal kunnen spelen. Ik mag de jongste jaren ervaren, dat er wel degelijk een publiek is voor onze muziek. Uiteraard ben ik het vaakst aan de slag in Catalonië, maar ik mag ook regelmatig in België, Schotland, Frankrijk enz. mijn programma brengen. Als je met overtuiging speelt of zingt, is elk muzikaal genre de moeite waard.”

Anna heeft naast haar soloprogramma met harp en stem nog andere ijzers in het vuur liggen! Zij krijgt regelmatig compositieopdrachten. Zo werkte ze onlangs mee aan een historische documentaire over prehistorische grotten in de buurt van haar dorp. Zij zorgde voor de passende muziek bij de fascinerende beelden van de primitieve gravures en tekeningen op de eeuwenoude rotswanden. Met Catalina Chamorro (gitaar en zang) werkte Anna (harp, viool en zang) een educatieve voorstelling uit. In het programma 'Elencanto' helpen zij studenten via de muziek op een natuurlijke manier Spaans te leren. Samen met de (Leuvense) Engelsman Christopher J. Brennan heeft ze onlangs een cd opgenomen die allicht in het najaar uitkomt. Een heel origineel concept is het programma waarin Anna (op harp) samenwerkt met Marti Hosta, een specialist in Iberische percussie. Die combinatie geeft aan haar harp-solo-uitvoeringen een heel bijzondere dimensie. Ook met ons aller Andries Boone en Lennaert Maes heeft ze samengewerkt voor een leuke opname van liedjes uit de hele wereld, maar dan wel gezongen in het Nederlands. Zo bracht Anna, samen met haar Franse vriendin Eva Genniaux een Nederlandse versie van 'À la claire fontaine'. Met Eva werkt Anna overigens zeer intens samen in het programma 'Formiga & Cigale'. Het duo was al te bewonderen op het Merode Festival in 2017. Met deze formatie heeft ze ook al een cd opgenomen en er wordt naarstig gewerkt aan een opvolger.

“Wij maken de opnamen in Frankrijk, bij Eva thuis. Daar kunnen we comfortabel werken zonder de druk van een voort-

tikkende studioklok. Er is vandaag zo'n goede apparatuur ter beschikking dat je onze muziek echt degelijk kunt opnemen 'op locatie'. Ik spreek uit gewoonte nog altijd over 'een cd opnemen', maar dat is het eigenlijk niet, de cd's zijn passé, ik spreek dus liever over 'een album opnemen'.

Met Formiga & Cigale krijgen we een heel andere Anna Amigó te zien en te horen! De bedachtzame, ontroerende zangeres die met haar Keltische harp alle engelen uit de Catalaanse hemel laat neerdalen, transformeert zich in dit ensemble tot een schalkse en wervelende podiumdiva. Met knettergekke muzikale acrobatieën, onverwachte vocale en instrumentale variaties op klassieke en vocale thema's amuseren zij de verbaasde toeschouwers en ... zichzelf misschien nog het meest.

Het wordt zo mogelijk nog plezieriger wanneer beide dames zich laten omringen door de vrolijke bende van Cobla la Principal de Tarragona. Iedereen die Barcelona bezoekt, laat zich op de Plaça de Catalunya verleiden om zich mee te laten drijven op het ritme van de sardana, waarin een honderd meter lange sliert dansend over het centrale plein van de Catalaanse hoofdstad slingert, voortgestuwd door een (meestal) elfkoppige 'cobla', een orkest waarin naast koperblazers vooral de tible's en de tenora's zorgen voor een unieke klankenorkaan. Anna Amigó arrangeerde het repertoire van Formiga & Cigale voor haar ensemble dat (naast haar en Eva) ook bestaat uit een aantal neven, nichten, nonkels en andere verwanten. Om deze kennismaking te besluiten, moeten we het zeker nog hebben over de uitzonderlijk mooie filmfragmenten die onze Catalaanse muzikante op het internet heeft gepost. Ik weet het, je kan vandaag op YouTube heel wat fraaie filmpjes ontdekken, maar wat we van Anna Amigó hebben 'gegoogeld' is toch wel van een heel uitzonderlijke

foto's: © Bert Denolf

schoonheid. “Ik had in het plaatselijke museum gevraagd of ik daar een opname mocht maken. Dat was blijkbaar geen

begreep meteen hoe hij een harp speler moet registreren. Hij weet wanneer hij de handen moet filmen en vanuit welke hoek. Al van bij het maken van het scenario voelen we beiden waar we naartoe willen.”

“In onze familie is muziek heel belangrijk”

Anna

probleem en ze stelden me zelfs voor om samen te werken met een van hun jonge collega's. Hoewel wij uit hetzelfde dorp komen, kende ik hem niet. Maar het klikte buitengewoon goed. Pep Morató

Ik zou onze dierbare Folk-lezer willen uitnodigen om straks even alles opzij te schuiven en te kijken naar het wondermooie 'Blancaflor i Filomena' waar je Anna in een adembenemend mooi decor deze ontroerende ballade hoort zingen. Het zou me niet verbazen, mocht je dan (net als ik) wensen dat je op die paradijselijke plek in het dorpje Siurana kon gaan staan, je rug geleund tegen de muur van het romaanse kerkje om daar, zevenhonderd meter hoog, te mogen luisteren naar de zingende ziel van Catalunya. 📍

Walter Evenepoel

foto: © Bert Denolf

Een digitale kennismaking

www.annaamigo.com

[Anna Amigó Music](#)

[Blancaflor i Filomena](#)
Anna Amigó

[La Dama d'Aragó](#)
Anna Amigó

[Formiga & Cigale](#)